

Eindrapport fase 1 en 2

I.4315.0009.01 Project Verkenning onderwijsrepository

Datum	01-09-2017
Opgemaakt door	Henriette Reerink
Opdrachtgever	Robin van Schijndel
Projectmanager	Henriette Reerink
Controller	Peter Klaver
Gremium	EGOW UvA en HvA
Organisatie	UvA en HvA
Documentnaam	Eindrapportage_HIPPO.pdf
Versie	Definitief

Versie geschiedenis

Status	Versie	Datum	Voor	Auteur
Concept	0.2	27/05/2017	projectgroep	
Concept	0.3	2/06/2017	stuurgroep	
Concept	0.4a/b/c	15/06/2017	projectgroep	
Def. concept	defcon	16/06/2017	stuurgroep en pilots	
Verb. def conc	defcon	18/08/2017	Stuurgroep en FB	
Def	def	5/09/2017	HIPPO	

Projectteam

Naam	Rol	Datum
Jasper Bedaux	Systeemarchitect	
Barbara Delchot	Metadataspecialist	
Harrie van der Meer	Diensteigenaar Onderwijsmateriaal / Projectleider / Informatiespecialist	
Wybrigje de Vries	ICTO-FGW / Onderwijskundige	

Goedkeuring

Dit document is geldig indien goedgekeurd en ondertekend door de opdrachtgever en stuurgroep:

Naam	Rol	Datum
Robin van Schijndel	Opdrachtgever	
Renze Brandsma Matthijs Engelberts Etienne Verheijck	Voorzitter en Senior Leverancier Senior Gebruiker Senior Gebruiker / Vice Provoost CILT	
Henriette Reerink	Projectmanager	

Verspreiding

Naam	Functie	Datum	Versie
Projectteam		27/05/2017	0.2 + 0.4
Stuurgroep		16/06/2017	0.3 + defcon
Opdrachtgever		23/6/2017	defcon
Drie facultaire projecten (pilots)			
Yolande Spoelder	ICTO FGW	16/06/2017	
Etienne Verheijck	AMC	idem	
Annemarie Zand Scholten	FEB	idem	
Frank Benneker	Informatiemanager, secretaris EGOW UvA	21/8/2017	defcon.02
HIPPO site Bibliotheek UvA		5/9/2017	definitief

Inhoud

1	Managementsamenvatting	5
2	Inleiding	6
2.1	Onderzoekspublicaties, onderzoeksdata en onderwijsmateriaal	6
2.2	Beschrijving drie facultaire projecten.....	6
2.2.1	FGW	6
2.2.2	FEB	7
2.2.3	AMC	7
3	Projectresultaten.....	8
3.1	Inventarisatie materiaal - Product 1.....	8
3.2	Metadata - Product 2-3, 10.....	8
3.3	Auteursrecht - Product 4, 9-10	8
3.3.1	FGW materiaal.....	8
3.3.2	FEB materiaal.....	8
3.3.3	AMC materiaal.....	9
3.4	Functionele eisen en wensen. Product 5.....	9
3.5	Onderwijsrepository systemen, Product 6 en 11	9
3.5.1	Gebruikte systemen in Nederland	10
3.5.2	Gebruikte systemen in het buitenland	10
3.6	Cursusplatforms en koppelingen - Product 7-8.....	10
3.6.1	In gebruik zijnde cursusplatforms	10
4	Belemmeringen en mogelijkheden open onderwijs	10
4.1	Belemmeringen.....	11
4.1.1	Auteursrecht	11
4.1.2	Beleid	11
4.1.3	Organisatie	11
4.1.4	Systemen.....	11
4.2	Kansen voor een onderwijsrepository	12
5	Adviezen.....	12
5.1	Bewustwording en kennisverspreiding auteursrecht.....	12
5.2	Beleid.....	13
5.2.1	VSNU	13
5.2.2	UvA en HvA	13
5.2.3	Faculteiten / opleidingen	14
5.3	Voorzieningen en infrastructuur	14
5.3.1	Advies videomateriaal.....	14
5.3.2	Advies inrichting onderwijsrepository	14
5.3.3	Advies in gebruikname onderwijsrepository	15
6	Vervolgstappen.....	15
7	Bijlage: Systeemvergelijking.....	17

8	Bijlage: Context onderwijsrepository en gerelateerde systemen.....	18
9	Bijlage : Uitgewerkte projectresultaten	19
9.1	Inventarisatie van het materiaal uit de drie facultaire projecten. Product 1	19
9.2	Metadata. Product 2-3, 10.....	19
9.2.1	Metadata standaard	19
9.2.2	Metadatumodel (minimaal formaat).....	20
9.2.3	Voorbeeldbeschrijvingen.....	21
9.2.4	Complexe objecten	22
9.2.5	Automatische metadatering	22
9.3	Auteursrecht. Product 4, 9-10	22
9.4	Onderwijsrepository systemen. Product 6 en 11	23
9.4.1	Context	23
9.4.2	Systemen.....	24
9.4.3	Nader onderzoek en test geselecteerde systemen	24
9.4.4	Algemene conclusies	24
9.4.5	Selectie systeem.....	25
9.4.6	Streaming media.....	26
9.5	Productbeschrijvingen en productresultaten.....	26
9.5.1	Producten fase 1.....	26
9.5.2	Producten fase 2.....	27
9.5.3	PSA check	27
10	Bijlage: Achtergrond bij de vervolgstappen	28
10.1	Drie scenario's bij de keuze voor een onderwijsrepository	28
10.2	Wettelijke- en accreditatie bewaartermijnen voor onderwijsmateriaal.....	29

1 Managementsamenvatting

De UvA overweegt met het oog op het bewaren en het op verschillende niveau's open delen van onderwijsmateriaal een onderwijsrepository in te richten. Daarom is de Bibliotheek UvA/HvA begin 2017 een project *Verkenning Onderwijsrepository* gestart. Drie facultaire projecten hebben zich aangemeld als pilot voor dit verkenningsproject.

Dit rapport bevat een overzicht van de resultaten van de verkenning tot nu toe die zich m.n. gericht heeft op de volgende thema's:

- Inventarisatie van het te delen en bewaren materiaal van de 3 facultaire projecten
- Metadata
- Auteursrecht
- Eisen en wensen van de facultaire projecten
- Onderwijsrepository systemen
- Koppeling met de DLO (Canvas) en Mediasite (videomateriaal)

Op de afsluitende stuurgroepvergadering is besloten het project tot eind 2017 te verlengen met een derde fase om drie in aanmerking komende systemen nader te onderzoeken, metadata aspecten in meer detail uit te werken en zaken rondom de koppeling en inrichting van Canvas en Mediasite nader te bekijken.

De stuurgroep is n.a.v. de bevindingen tot nu toe eensgezind in zijn intentie een implementatie project te starten, onder voorwaarde dat er tegen de tijd van implementatie een geschikt systeem zal zijn. Geen enkele van de drie in aanmerking komende systemen voldoet nl. al aan alle door de faculteiten gestelde functionele eisen (must have's).

De stuurgroep ziet, zonder de risico's te onderschatten, het belang in van een onderwijsrepository (zie [hoofdstuk 4](#)). Het achterliggende idee is dat faculteiten zelf kunnen bepalen of en hoe ze het gebruik van een onderwijsrepository willen stimuleren en evt. ooit willen verplichten. Een toekomstig implementatieproject kan werken met early adopters. Parallel aan een implementatietraject zou bij de faculteiten een in gebruikname project kunnen starten.

De projectstuurgroep dient n.a.v. deze rapportage een voorstel in bij de UCO en de EGOW UvA om resp. de auteursrechtelijke aanbevelingen uit het rapport ([zie hoofdstuk 5](#)) te borgen en geld te reserveren voor een implementatieproject in 2018. Bij de inrichting van Canvas zou met auteursrecht rekening gehouden moeten worden. Het Canvas Programma is daarvan op de hoogte evenals van de relatie tussen het wel/niet aanbieden van Canvas Commons (de repository functionaliteit van de DLO) en onderhavig project.

Eind december zal de stuurgroep onderwijsrepository op basis van de projectresultaten van de derde fase een go / no go besluit voor implementatie in 2018 nemen. Een go zal voor de EGOW UvA vergezeld gaan van een projectkaart voor de implementatie.

2 Inleiding

De Bibliotheek UvA/HvA kan vanuit haar taakstelling een rol spelen bij het faciliteren van blended learning door een instellingsbrede onderwijsrepository in te richten. Een onderwijsrepository voorziet in opslag -, beheer - en toegang (open delen, hergebruik) van onderwijsmateriaal. Drie facultaire projecten hebben dringend voorzieningen op dit gebied nodig. Daarom is vanuit de bibliotheek het project *Verkenning onderwijsrepository* gestart, dat bij besluit van de stuurgroep een vervolg zal kunnen krijgen in de vorm van een implementatieproject dat impact zal hebben op de hele UvA (en HvA).

Met het verkenningproject beoogt de Bibliotheek UvA/HvA een algemeen beeld te krijgen van het gehele onderwijsrepository landschap: van de meest geschikte systemen, koppeling met de DLO en in gebruik zijnde cursusplatforms tot metadata- en auteursrechtelijke uitdagingen die bij een onderwijsrepository een rol spelen. Daarnaast gaat het er specifiek om inzicht te krijgen in de eisen/wensen- en het materiaal waar de drie facultaire projecten een oplossing voor zoeken.

2.1 Onderzoekspublicaties, onderzoeksdata en onderwijsmateriaal

Het open delen van onderwijsmateriaal is (in Nederland) niet vanzelfsprekend. Het ministerie van OC&W geeft richting door in te zetten op open onderwijs¹. Het wil zelfs dat Nederland hierin een voortrekkersrol gaat vervullen. Dit is een belangrijke stimulans voor hoger onderwijsinstellingen om maatregelen te nemen. Om aan deze overheidsdoelstellingen tegemoet te komen is in mei 2017 vanuit de VSNU een kwartiermaker benoemd om een interuniversitair programmaplan op te stellen². Voor het open beschikbaar stellen van onderwijsmateriaal is een instellingsbrede repository noodzakelijk waarin het onderwijsmateriaal op diverse niveaus beschikbaar kan worden gesteld. Een onderwijsrepository heeft tevens een depositofunctie voor het bewaren van het materiaal ten behoeve van accreditatie- en visitatie doeleinden. Voor wetenschappelijke publicaties en onderzoeksdata zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet waar het repositories betreft. Voor onderwijsmateriaal dient dit op korte termijn eveneens te gebeuren.

2.2 Beschrijving drie facultaire projecten

Hieronder volgt een korte beschrijving van de drie facultaire projecten die het uitgangspunt vormen voor onderhavig project. Alle drie de projecten hebben behoefte aan repository functionaliteit gekoppeld aan een digitale leeromgeving (DLO) of andere samenwerkingsomgeving waarin onderwijsmateriaal bewaard en/of (her)gebruikt kan worden.

2.2.1 FGW

Het doel van het project 'Blended talenonderwijs' is het aanbod van de talen te ontsluiten voor andere doelgroepen en studenten te faciliteren om een moderne vreemde taal als keuzevak te kiezen. Het aanbieden van extra reguliere onderwijsonderdelen voor een grote groep bijvallers is met de huidige bezetting momenteel niet mogelijk. Dit project heeft als doel om een blended onderwijsvorm te gebruiken waarin online onderwijsleermaterialen gecombineerd worden met (nieuwe vormen van) face-to-face-onderwijs. Hierdoor ontstaat een nieuwe vorm van het moderne vreemde talenonderwijs. Om het onderwijs aantrekkelijk te maken zijn voor studenten van buiten de faculteit zal het onderwijs de individuele ontwikkeling van studenten moeten ondersteunen, als tijd- en plaats onafhankelijk aangeboden moeten worden. Om dergelijk onderwijs op kortere termijn te ontwikkelen met een minimale additionele inzet van taalvaardigheidsdocenten is ervoor gekozen om enkel gebruik te maken van bestaand digitaal onderwijsmateriaal dat al elders – binnen of buiten de UvA – wordt aangeboden. Zie verder: [Project blended taalverwerving](#).

¹ Jet Bussemaker wil dat alle docenten aan hoger onderwijsinstellingen in 2025 hun onderwijsmateriaal open beschikbaar stellen. Zie: [De waarde\(n\) van weten: Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025](#). P. 30.

² Rob Fastenau van de TU Delft

2.2.2 FEB

Er is grote interesse vanuit verschillende opleidingen en instellingen om online onderwijsmateriaal over methoden en statistiek, ontwikkeld door de FMG aan de UvA, te hergebruiken. Het materiaal is momenteel beschikbaar via vijf Coursera Moocs en wordt ad hoc, intern gedeeld via SURF drive en YouTube.

Deze manier van delen belemmert echter het hergebruik van het materiaal. Via Coursera is het materiaal te onoverzichtelijk en niet makkelijk toegankelijk. Bovendien is niet al het materiaal beschikbaar (antwoordmodellen en sleutels). Bepaalde materialen willen de makers alleen met vertrouwde partners delen. Intern delen brengt andere problemen met zich mee. Het beheer is bij één partij belegd die daartoe niet voldoende is toegerust. Het aanpassen en aanvullen van materiaal is hierdoor erg lastig.

Dit project beoogt het materiaal met een aanvankelijk kleine community van partners (FMG-UvA, FEB-UvA, FS-VU) te delen en samen te beheren. Hierdoor wordt het voor andere partijen makkelijker om het materiaal aan te passen en aan te vullen, zonder verlies van kwaliteit en controle (en de 'share-Alike' licentie).

Om na te gaan of deze manier van gezamenlijk delen en beheren werkt, zal aanvullend materiaal gemaakt worden dat ingezet wordt bij twee cursussen in verschillende opleidingen van de FEB UvA.

2.2.3 AMC

Om de kwaliteit in de gezondheidszorg te blijven garanderen werken zorgprofessionals in toenemende mate in interprofessionele teams samen. Voor efficiënte, doelmatige en kwalitatief goede interprofessionele educatie is het zeer wenselijk om onderwijsmateriaal uit verschillende gezondheidszorgdisciplines te delen, te verbinden en te hergebruiken.

In het gezondheidszorgdomein is open onderwijsmateriaal beschikbaar, maar het wordt slechts zelden hergebruikt. Het project beoogt delen, verbinden en hergebruik van open onderwijsmateriaal te faciliteren:

1. binnen de eigen discipline tussen verschillende universitaire faculteiten en hogescholen,
2. tussen disciplines per opleiding, en
3. tussen opleidingen binnen het gezondheidszorgdomein.

Fysiologie en anatomie vormen de kerndisciplines in het medische en paramedische onderwijs. Dit voorstel focust zich op het open onderwijsmateriaal van beide kerndisciplines, afkomstig van verschillende universitaire en HBO opleidingen in het gezondheidszorgdomein. Kennisclips, oefenvragen en leerpaden worden, gericht op hergebruik en op interdisciplinaire en interprofessionele uitwisseling:

- a) geïnventariseerd,
- b) op kwaliteit en bruikbaarheid gecontroleerd,
- c) zo nodig gezamenlijk afgestemd en bij-ontwikkeld
- d) in het onderwijs ingezet.

Het project is uniek doordat open onderwijsmateriaal vanuit twee disciplines (fysiologie en anatomie) van vier universitaire opleidingen Geneeskunde en twee Hogescholen met ieder twee opleidingen (Fysiotherapie en Verpleegkunde) wordt gedeeld en hergebruikt, waardoor kwaliteitsverbetering en interprofessioneel samenwerkend leren door zorgprofessionals wordt gestimuleerd.

3 Projectresultaten

3.1 Inventarisatie materiaal - Product 1

De drie facultaire projecten zijn op zoek naar voorzieningen voor zeer uiteenlopend onderwijsmateriaal, van hele complexe en samengestelde materialen tot losse enkelvoudige bestanden. Voor een nadere beschrijving van de type materialen die in aanmerking komen voor een onderwijsrepository, zie [Bijlage 9.1](#).

3.2 Metadata - Product 2-3, 10

Er is gekozen om gebruik te gaan maken van de NL-LOM metadata standaard die gebaseerd is op een internationale standaard en speciaal is ontwikkeld voor leermaterialen. Het bijbehorende minimale metadata profiel is relatief uitgebreid maar voorziet in alle gegevens die nodig zijn voor de gewenste functionaliteit van een onderwijsrepository. Om een indruk te krijgen van de toepassing van dit profiel zijn er voorbeeldbeschrijvingen gemaakt van leermaterialen. Er blijken mogelijkheden te zijn om metadatering van het onderwijsmateriaal gedeeltelijk automatisch in te regelen via de open onderwijs API van de UvA die dan nog met onderwijsgegevens gevuld zou moeten worden (denk bijv. aan opleiding, cursus, docent etc.). Voor meer details zie [Bijlage 9.2](#).

3.3 Auteursrecht - Product 4, 9-10

Auteursrechten vormen een ware uitdaging bij (her)gebruik, opslag en delen van onderwijsmateriaal, los van het wel/niet implementeren van een onderwijsrepository. De rechten van onderwijsmateriaal liggen wettelijk bij de instelling waar het onderwijsmateriaal is vervaardigd. De (ongeschreven) rechten van de docenten die het lesmateriaal gemaakt hebben dienen hierbij eveneens onderkend te worden (zie ook de inleiding van [hoofdstuk 4](#)).

Voor product 4 is er per facultair project per materiaaltipe gekeken naar de auteursrechten. Hieronder volgen enkele algemene conclusies die naar voren kwamen:

3.3.1 FGW materiaal

Bij veel materiaal ontbreekt informatie over de maker/uitgever (mogelijk zit er ook illegaal materiaal tussen). Zonder die informatie vallen auteursrechten niet te bepalen. Dan kan er alleen gelinkt worden naar het materiaal, met de risico's van dien als het illegaal materiaal betreft. De conclusie is dat docenten moeten leren hoe auteursrechten te hanteren, toe te passen en respecteren. De faculteit zal budget beschikbaar moeten stellen voor het afkopen van auteursrechten. Daarbij zal het waarschijnlijk ook van belang zijn eigen materiaal open te gaan delen en daarbij een voorbeeldfunctie te vervullen voor collega's.

3.3.2 FEB materiaal

Het FEB materiaal bevat uitsluitend webcolleges en YouTube-filmpjes van de UvA. Het gaat om eigen materiaal en is daarom auteursrechtelijk probleemvrij. De UvA kan als auteursrechthebbende zelf beslissen wat ze met die films doet, zoals opslag en delen in een repository. Dit is qua auteursrecht de ideale situatie, het werken met en het delen van eigen content.

De conclusie lijkt dat de voorzieningen van de UvA/HvA momenteel niet aan de eisen voldoen van de FEB. Of de voor de FEB benodigde verbeteringen breder gewenst zijn, en of ze allemaal in het product van de huidige leverancier meegenomen kunnen worden, zal in de komende fase 3 nader uitgezocht worden³.

³ De Uva heeft een eigen video repository met diverse opties voor afscherming, metadata en het beschrijven van rechten, zie <http://streamingmedia.uva.nl/>. Daarnaast heeft de UvA een eigen kanaal op Youtube: <https://www.youtube.com/user/uvaamsterdam> en op iTunesU <https://itunes.apple.com/nl/institution/university-of-amsterdam/id589641542>

3.3.3 AMC materiaal

Het materiaal uit de studiegids is in één bestand aangeleverd. Een dergelijk complex document is qua auteursrechten nauwelijks te hanteren. Er gelden ws. verschillende auteursrechten voor de verschillende onderdelen. Het gaat om eigen materiaal waar het AMC dus het auteursrecht op heeft, maar er zit ook materiaal bij dat niet auteursrechten vrij is. Naar websites kan altijd gelinkt worden.

Product 9 beschreef de auteursrechtelijk randvoorwaarden en mogelijkheden voor een onderwijsrepository. De hieraan gekoppelde adviezen komen terug in [hoofdstuk 5](#). De inrichting van de DLO kan hierbij ook een rol spelen. Het Canvas Programma is hier inmiddels van op de hoogte gesteld.

Voor meer informatie zie ook [Bijlage 9.3](#).

3.4 Functionele eisen en wensen. Product 5

De functionele eisen en wensen zijn opgehaald bij de 3 facultaire projecten, alsook bij ICTO AMC⁴ en FOO-HvA⁵. Er is i.v.m. de AMC pilot ook gesproken met de faculteit Gezondheid van de HvA⁶ die als voornaamste wens een gezamenlijke omgeving met het AMC heeft vanwege de overlap in vakken en het delen van bron- en toetsmateriaal.

Er is een lijst met ca. 63 eisen/wensen vastgesteld. De in aanmerking komende repositories zijn op onderstaande must have's – de belangrijkste eisen/wensen - beoordeeld:

1. **Delen** op verschillende niveaus (specifieke personen, groepen, alle gebruikers, openbaar)
2. **Inloggen** via SURFconext of DLO en mogelijkheid tot inloggen door externen
3. Ondersteuning LOM **metadata**, mogelijkheid eigen velden / classificaties, (semi)automatisch metadateren
4. **Kwaliteitsbeoordeling**
5. **Versiebeheer**
6. **Koppeling** aan DLO, OAI-PMH
7. Vastleggen **rechten** en eigenaar

3.5 Onderwijsrepository systemen, Product 6 en 11

Op basis van desk research en een nadere test van beschikbare systemen, zijn Sharekit, figshare en EdShare als drie potentiële kandidaten voor een onderwijsrepository overgebleven. Geen van de systemen voldoet (nog) aan alle functionele eisen die voorwaardelijk zijn voor een keuze voor een onderwijsrepository. In de komende derde fase van het project zullen deze systemen en hun leveranciers nader onderzocht worden, incl. de haalbaarheid van de planning voor oplevering van nieuwe functionaliteit.

Helaas passeerde Canvas de selectiecriteria niet, aangezien Canvas Commons beperkte metadatamogelijkheden biedt en geen mogelijkheden heeft voor het (op verschillende niveau's) open delen van leermateriaal⁷. Zie [Bijlage 9.4](#) voor meer achtergrond informatie.

Gedurende het project groeide het bewustzijn dat videomateriaal beter in in een materiaalspecifieke omgeving geplaatst kan worden dan in een generieke onderwijsrepository. Een onderwijsrepository biedt geen afspeel- en bewerkingsmogelijkheden van het materiaal. Ook de omvang van videobestanden speelt hierbij een rol, zeker als er verschillende versie van het videomateriaal opgeslagen dienen te worden.

⁴ Kim de Crom, ICTO AMC

⁵ Pieter van Langen, informatiemanager FOO

⁶ Stephan Ramaekers, lector Fysiotherapie

⁷ Het zou alleen via een workaround kunnen, d.m.v. het aanmaken van een Canvas proef account.

In de komende derde fase zullen de voorzieningen bij de UvA en HvA voor videomateriaal nader bekeken worden. Ook zal er contact opgenomen worden met de Canvas stuurgroep over het wel/niet gaan gebruiken van de repositoryfunctionaliteit van Canvas. Zie voor meer achtergrond informatie [Bijlage 9.4.6](#).

3.5.1 Gebruikte systemen in Nederland

In Nederland bestaan jonge initiatieven voor onderwijsrepositorieën. Zo heeft de RUU onlangs figshare ingezet als onderwijsrepository pilot, de WUR heeft een eigen referatory gebouwd in Oracle en begin april '17 is er een nieuwe release van de landelijke SURFsharekit infrastructuur uitgekomen die al door enkele hogescholen wordt gebruikt en nu ook doorontwikkeld is voor universiteiten.

De Open Universiteit schijnt zijn voorloper positie een jaar of tien geleden te hebben verlaten⁸.

3.5.2 Gebruikte systemen in het buitenland

- De Open University, Milton Keynes UK is een belangrijke speler. Hun [LORO repository](#) is gebouwd in EdShare (weliswaar een verouderde versie).
- EdShare (nieuwste versie) draait bij Glasgow Caledonian University, UK, zie <http://edshare.gcu.ac.uk/>
- Virginia Tech heeft een Omeka (open source) installatie ingericht.
- University of Edinburgh beschikt niet over een onderwijsrepository.
- University College London (UCL) heeft nog geen repository voor leermaterialen.
- MIT: 'The MIT OpenCourseWare technology solution supports a complex publishing process. This large-scale digital publishing infrastructure consists of planning tools, a content management system (CMS), and the MIT OpenCourseWare content distribution infrastructure'⁹.

Recent is een grondige inventarisatie van in gebruik zijnde onderwijsrepositorieën verschenen, welke in de komende derde fase van het project meegenomen zal worden¹⁰.

3.6 Cursusplatforms en koppelingen - Product 7-8

3.6.1 In gebruik zijnde cursusplatforms

UvA	HvA
Blackboard (tot 01-09-2018 in gebruik)	SharePoint 2013
Canvas (per 01-09-2018 in gebruik)	Moodle
Open edX	Open edX
Coursera	Iverson

Canvas kan via een LTI koppeling met een onderwijsrepository gekoppeld worden.

4 Belemmeringen en mogelijkheden open onderwijs

Het gegeven dat er nog geen repository voor onderwijsmateriaal is bij de UvA en HvA, en dat er wel repositories voor publicaties en onderzoeksdata zijn, hangt samen met de uitdagingen waar instellingen mee geconfronteerd worden als het om onderwijsmateriaal gaat. Onderhavige verkenning die draait om de vraag naar een geschikt onderwijsrepository systeem, kan niet om deze uitdagingen heen. Als straks de keuze op een systeem is gevallen dat geïmplementeerd gaat

⁸ Bron: Robert Schuwer vertelde dit aan HR op de OER inspiratiedag die SURF organiseerde op 29 maart 2017.

⁹ Zie product 6a [Aanvullingen gebruikte zijnde repositories buitenlandse instellingen.docx](#)

¹⁰ G. Santos-Hermosa, N. Ferran-Ferrer and E. Abadal. [Repositories of open educational resources. An assessment of reuse and educational aspects](#). In International review of research in open and distributed learning. Vol 18, nr. 5, August 2017.

worden, zal er -afhankelijk van het verwachte gebruik- ook een organisatiebreed werkproces ingericht moeten gaan worden. Voorafgaand zullen er beslissingen genomen, verantwoordelijkheden belegd en beleid geformuleerd moeten zijn, net zoals dat destijds gebeurd is voorafgaand aan de implementatie van DARE voor onderzoekspublicaties en figshare voor RDM. De in gebruikname zal ook met voldoende ondersteuning gepaard moeten gaan. Hoger onderwijsinstellingen lijken zich nooit centraal bekommerd te hebben om onderwijsmateriaal, dat is de zorg van de individuele docenten of opleidingen. Ook de verantwoordelijkheden en rechten die het (mede) dragen van het auteursrecht op onderwijsmateriaal met zich meebrengt, lijkt voor hoger onderwijsinstellingen geen praktische consequenties te hebben gehad. Nu er meer aandacht komt voor open access onderwijsmateriaal, wordt de schijnwerper gericht op het 'eigenaarschap' van onderwijsmateriaal, terwijl deze kwestie voorheen altijd rustig kon sluimeren. Het laatste woord hierover is nog niet gezegd en het is een ingewikkeld gegeven waar rekening mee gehouden dient te worden alvorens een besluit genomen kan worden over implementatie van een onderwijsrepository.

4.1 Belemmeringen

4.1.1 Auteursrecht

- Wettelijke auteursrechtelijke beperkingen.
- Benodigde kennis over- en bewustzijn van auteursrecht ontbreekt in voorkomende gevallen bij hoger onderwijs instellingen in het algemeen en bij docenten in het bijzonder.
- Docenten voelen er niet altijd voor hun met veel inzet vervaardigde materiaal (belangeloos) te delen. Dit geldt voor cursusmateriaal, maar meer nog voor webcolleges waarop docenten ook op onderwijskundige en taalvaardigheden beoordeeld worden.
- Docenten worden enerzijds door het auteursrecht beschermd, maar anderzijds ook belemmerd.
- De HvA heeft gekozen voor de CC BY licentie (nog niet gecommuniceerd), bij de UvA is nog geen keuze gemaakt.

4.1.2 Beleid

- Ontbreken van breed gedragen instellings- of facultair beleid t.a.v. (open) onderwijs.
- Onderwijsmateriaal is tot op heden vooral een aangelegenheid van de individuele docenten met medeweten van de (mede-) auteursrechthebbende hoger onderwijs instellingen. De hoger onderwijsinstellingen hebben als instelling of faculteit weinig zicht op 'hun' onderwijsmateriaal. De invoering van een onderwijsrepository kan als een ongewenste centralisatie of bemoeienis ervaren worden door docenten.

4.1.3 Organisatie

- De UvA is organisatorisch nog onvoldoende uitgerust om auteursrechtelijke kwesties te adresseren. Verantwoordelijkheden zijn nog niet afdoende belegd. Er zijn al wel belangrijke stappen gezet met de inrichting van het AuteursrechtInformatiePunt. Bij de HvA is al een goede verbetering gemaakt (met facultaire contactpersonen, HvA-brede en faculteitsbrede communicatie, aanspreekpersonen auteursrecht per cluster / opleiding en een bedrijfsvoerder die auteursrecht in zijn portefeuille heeft).
- Het inrichten van een workflow voor een onderwijsrepository betekent (in het begin) een aanzienlijke belasting voor de hele organisatie.

4.1.4 Systemen

- Vooralsnog is geen systeem beschikbaar dat voldoet aan de functionele eisen zoals geformuleerd door de 3 faculteiten. Hoe dit zich verder zal ontwikkelen, hangt mede af van het momentum dat open onderwijs zal gaan krijgen.
- Een onderwijsrepository vereist per definitie een verfijnd metadatamodel dat tijd vergt van

docenten om in te vullen.

Voor aanbevelingen die (een aantal van) bovengenoemde belemmeringen zouden kunnen wegnemen, zie [hoofdstuk 5 Adviezen](#).

4.2 Kansen voor een onderwijsrepository

- Een onderwijsrepository kan bijdragen in de tegemoetkoming aan het beleid OC&W t.a.v. open onderwijs (zie noot 1).
- Een onderwijsrepository kan de UvA en HvA faciliteren in het voldoen aan de afgesproken en wettelijk bewaartermijn voor onderwijsmateriaal van minimaal 7 jaar t.b.v. accreditatie doeleinden (zie paragraaf [6.3 wettelijke - en accreditatie bewaartermijnen van onderwijsmateriaal](#)).
- Een onderwijsrepository kan de UvA faciliteren in het langer dan 7 jaar bewaren van een selectie van onderwijsmateriaal vanuit cultuur historische overwegingen (bijv. om de ontwikkelingen binnen een vakgebied te kunnen nagaan). Zie hiervoor paragraaf [6.3 wettelijke - en accreditatie bewaartermijnen van onderwijsmateriaal](#)).
- Een goed ingerichte onderwijsrepository kan - bij juist (gecontroleerd?) gebruik – helpen auteursrechtboetes te voorkomen.
- Onderwijsmateriaal gaat niet verloren na vertrek van docenten.
- Het accreditatie en visitatieproces wordt minder belastend voor faculteiten.
- Borging van de derde kerntaak van hoger onderwijsinstellingen naast 1. De onderzoeksoutput / publicaties en 2. de onderzoeksdata, nl. 3. het onderwijs(materiaal).
- Meer transparantie en meer zicht op het onderwijsproces door faculteiten en opleidingen (zorgt tegelijkertijd voor meer werklast).
- Een niet verplichte onderwijsrepository die stapvoets in gebruik wordt genomen door enkele voorlopers kan een stimulans zijn voor (meer) open onderwijsmateriaal en open onderwijs.
- Een docent kan zich profileren met een ‘etalage’ van het ‘eigen’ onderwijsmateriaal. Dit geldt evenzeer voor de UvA als hoger onderwijsinstelling.
- Voor een docent kan het prettig zijn dat zijn materialen bij elkaar zijn opgeslagen in een veilige omgeving.
- Verdubbeling van bestanden kan voorkomen worden met een instellingsbrede repository (nu is er geregeld sprake van verdubbeling in de DLO).

5 Adviezen

De aanbevelingen die grotendeels betrekking hebben op auteursrecht, zijn voortgekomen uit de diverse opgeleverde producten. Er is voor gekozen ze te clusteren per thema. In de borging van de dit deel van de adviezen is voorzien. Er is nl. door de stuurgroep Verkenning Onderwijsrepository een notitie *Borging Auteursrecht* opgesteld voor de UCO die ingediend zal worden als onderdeel van de *Notitie Open Onderwijs leermaterialen* van de CILT werkgroep OER.

5.1 Bewustwording en kennisverspreiding auteursrecht

1. Zet cursussen auteursrecht op (gemaakt in een open platform) en biedt ze proactief aan (product 4 en 9). Zet hier een breed programma voor op dat inzichtelijk is voor docenten. Docenten zouden proactief over deze activiteiten geïnformeerd moeten worden. Naar verluidt is het AuteursrechtInformatiePunt hier al mee bezig.
 - a. Een risico bij een dergelijke korte instructie is dat docenten geen ‘belang’ of ander voordeel hebben zich deze materie eigen te maken. De factor tijd speelt eveneens een belemmerende rol. Docenten komen zonder rekening te houden met de auteursrechtproblematiek al tijd te kort.
 - b. Overweeg daarom het volgen van de korte instructie auteursrechten verplicht te stellen voor diegenen die van een onderwijsrepository gebruik willen maken.

- c. Of beleg de auteursrechtencheck op het materiaal of bijv. het regelen van het afkopen van de rechten in zijn geheel bij de het AuteursrechtInformatiePunt van de Bibliotheek UvA/HvA.
2. Maak onderwijs- en opleidingsdirecteuren (c.q. de faculteiten en opleidingen) meer bewust van de risico's die met schending van het auteursrecht samenhangen (product 9).
3. Vergroot de bewustwording en kennis bij medewerkers van de Bibliotheek UvA/HvA rond auteursrecht zodat de bibliotheek in de praktijk het goede voorbeeld kan geven (product 9).
4. Ontwikkel bij een cursus over het opzetten van digitale cursussen in nader te kiezen bestaande cursusplatforms met als doel meer (ervaring met blended learning en het vervaardigen van) open content te ontwikkelen (product 9).
5. Studenten dienen geïnformeerd en onderwezen te worden over auteursrechten, denk aan informatievaardigheden.
6. Auteursrechten zijn onderhandelbaar (tussen werkgever en werknemer). Wie gaat daar over? Wie moet daarvoor waar zijn? Hier speelt ook nog een onderscheid tussen HvA en UvA. De rechtspersoon van de HvA is een stichting (de stichting geeft een volmacht). De UvA is opgericht bij wet (de UvA geeft een mandaat). Zoek dit uit (product 9)¹¹.

5.2 Beleid

5.2.1 VSNU

1. Zorg ervoor dat kennis van auteursrecht en open access onderdeel gaat uitmaken van de BKO [BKO \(Basiskwalificatie Onderwijs\)](#) en SKO (senior kwalificatie onderwijs) het keurmerk dat Nederlandse universiteiten in VSNU-verband hebben opgesteld voor docenten (product 9)¹².

5.2.2 UvA en HvA

1. Zorg dat er UvA beleid wordt vastgesteld m.b.t. auteursrecht, faciliteer het en voer het door binnen alle betrokken gremia. De organisatie zou een keus moeten maken voor een (of meerdere) cc-licentie(s) om in navolging van het ministerie van OC&W actief in te zetten op het open delen van onderwijsmateriaal¹³. De stuurgroep Onderwijsvernieuwing is naar verluidt bezig met het voorbereiden van richtlijnen.
2. Overweeg het uitzoeken van auteursrechten bij het AuteursrechtInformatiePunt van de Bibliotheek UvA/HvA te beleggen (geef het een volmacht/mandaat). Ofwel, bepaal hoe ver de ondersteuning van het AuteursrechtInformatiePunt gaat¹⁴. Docenten en onderzoekers worden echt ondersteund als het uitzoeken van de rechten overdragen kan worden aan het AuteursrechtInformatiePunt. Indien hiertoe besloten zou worden, moet de formatie van de Dienst Auteursrecht ws. wel uitgebreid worden (zie [onder Auteursrecht 1c](#))? Kortom: stel duidelijk vast waar het uitzoeken van het auteursrecht belegd wordt: bij de docent / onderzoeker of bij het AuteursrechtInformatiePunt van de Bibliotheek UvA/HvA. Volgens de huidige afspraak informeert, adviseert en controleert

¹¹ Het zou kunnen dat het AuteursrechtInformatiePunt dit al heeft gedaan.

¹² De RUU heeft eveneens gesprekken gepland over de link tussen hoger onderwijs/repository met BKO en docentprofessionalisering.

¹³ Zie noot 1

¹⁴ "Vanuit het CvB heeft de UB de opdracht gekregen om werk te maken van het vastleggen van richtlijnen en rapportages m.b.t. teksten waar auteursrechten op rusten. Dit betreft ook teksten die in het onderwijs en de DLO worden gebruikt. Het gebruik moet periodiek gerapporteerd worden aan Stichting PRO. Het is van belang dat er afstemming tussen de UB en het DLO-programma plaatsvindt om de mogelijkheden voor de ondersteuning en rapportages in een vroeg stadium in kaart te brengen".

Uit: Notulen expertisegroep Onderwijs UvA, 11 april 2017

Hoe luidt de precieze opdracht? Is er een stuurgroep? Of is dit een klus?

de Dienst Auteursrecht lesmateriaal op inbreuken op verzoek. De verantwoordelijkheid voor naleving van auteursrecht ligt altijd bij de faculteiten en opleidingen zelf. Dit kan niet overgedragen worden.

3. Geef bij (het delen van) eigen materiaal en bij het gebruik van materiaal van derden altijd de auteursrechthebbende en de licentie aan (product 4, 9). Zorg dat dit een vanzelfsprekendheid wordt (cultuuromslag). Neem dit ook op in het auteursrecht beleid.
4. Adviseer het CvB, bij keuze van [scenario 1](#) het besluit te nemen dat elke faculteit haar materiaal (niet verplicht) in een onderwijsrepository kan deponeren. De faculteit kan vervolgens zelf beleid (verplicht / niet verplicht per opleiding) voor formuleren en doorvoeren.
5. Zorg dat kennis van auteursrechten in het curriculum wordt opgenomen (analoog aan Informatievaardigheden), vanuit de gedachte dat studenten de onderzoekers van de toekomst zijn (product 9).
6. Neem in de UvA en HvA aanstellingscontracten iets op over auteursrechten en informeer nieuwe werknemers hier expliciet over (product 9).
7. Betrek Juridische Zaken bij de auteursrechtenproblematiek. Er zijn veel casussen die afwijken van de algemene regel. Het lijkt er op dat Juridische Zaken een inhaalslag te maken heeft waar het (gespecialiseerde) kennis over auteursrechten betreft (product 9).
8. Leg verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid vast (zie punt 2): Beleg de verantwoordelijkheid voor de auteursrechten op de juiste plek (bij de UvA? / bij werknemers? / bij de Bibliotheek? – zie ook 2 punt 6).
Leg vast wie aansprakelijk is. Indien er bijv. ten onrechte materiaal door docenten in een onderwijsrepository is geplaatst die wordt beheerd door de Bibliotheek, moet vooraf duidelijk zijn wie aansprakelijk is bij mogelijke boetes van Stichting PRO. Worden die bijv. betaald door de UvA als geheel, door de faculteit waar de docent deel van uitmaakt of door de Bibliotheek en vlg. welk model (bijv. doorbelasting)?

5.2.3 Faculteiten / opleidingen

1. De faculteiten zouden budget moeten alloceren voor het afkopen van auteursrechten (product 4, 9).
2. Neem het thema auteursrecht mee in functioneringsgesprekken bij regelmatige schendingen.

5.3 Voorzieningen en infrastructuur

5.3.1 Advies videomateriaal

1. Plaats het eigen videomateriaal b.v.k. op Mediasite, de streaming media server van de UvA en HvA – in feite een soort repository voor videobestanden (product 4).
2. Zorg dat Mediasite tegemoet komt aan de wensen van (potentiële) gebruikers (wellicht is dit al het geval met versie 7 die in september 2017 ook door de UvA in gebruik zal worden genomen). Onderzoek daartoe (de mogelijkheden van) het platform van Mediasite en verfijn de inrichting en metadatering, indien gewenst en mogelijk (product 4).
3. Indien de eigen streaming mediaservers van Mediasite in voorkomende gevallen niet gebruikt kunnen worden, kies dan eerder voor Vimeo als alternatief dan voor YouTube. Dit vanwege de rechtenbeperkingen van YouTube die verder gaan dan die van Vimeo (product 4).

5.3.2 Advies inrichting onderwijsrepository

Een aantal van onderstaande adviezen geldt eveneens voor de inrichting van Canvas.

1. Richt de repository zo in dat het veld voor auteursrecht en licentie altijd gevuld moet zijn alvorens het item naar de onderwijsrepository geüpload kan worden (product 4, 9). Of richt het systeem zo in dat er een melding wordt gegenereerd wanneer deze velden niet zijn

ingevuld.

2. Zorg dat er referatory functionaliteit in de repository komt (product 4).
3. Overweeg of bij de aanvraag voor een onderwijsrepository account tevens een verklaring ondertekend zou moeten worden dat de auteursrechten 'naar eer en geweten' gerespecteerd zullen worden (product 9)?
4. Zorg dat auteursrechtenniveau 's gekoppeld kunnen worden aan wel/niet toegang tot het onderwijsmateriaal. Ofwel, materiaal moet (auteursrechtelijk) (en evt. tijdelijk voor een bepaalde periode) afgeschermd kunnen worden voor publicatie (product 9).
5. Overweeg copyright by design oftewel richt de onderwijsrepository zo in, dat copyright schendingen zoveel mogelijk worden beperkt. Voeg daartoe bijv. vragen toe als: 'Bent u rechthebbende?', 'Weet u wie rechthebbende is?', 'Heeft u toestemming?' etc. Bij een positief antwoord, meldt dan: 'Voeg toe', bij een negatief antwoord: 'meldt bij Stichting Pro' (product 9).
6. Bouw één of meerdere controlemomenten in. Overleg met het AuteursrechtInformatiePunt waar dit het beste kan gebeuren en wie voor de controles verantwoordelijk zou moeten zijn (product 9).
7. Zorg dat in overige UvA en HvA systemen, waar van toepassing, soortgelijke oplossingen t.a.v. auteursrecht ingebouwd worden (w.o. Mediasite) (product 9). Ofwel maak van auteursrechtenschending preventie een systeem, niet alleen bij een onderwijsrepository, maar bij alle systemen waarbij auteursrecht een rol speelt.
8. Leg koppelingen met bronbestanden waarin bijv. de opleidingen en vakken vermeld staan (denk aan de Studiegids) om de metadatering te vereenvoudigen en standaardiseren (product 3).

5.3.3 Advies in gebruikname onderwijsrepository

1. Zorg dat het AuteursrechtInformatiePunt hetzij op kan treden als achterwacht voor vragen en als controlerende instantie, hetzij dat de auteursrechten problematiek helemaal bij de Dienst belegd wordt (product 1, 9). Verantwoordelijkheid voor naleving van het auteursrecht ligt evenwel altijd bij de faculteiten zelf. Zie hiervoor ook advies [5.2.2.2](#).
2. Voor alles wat met licenties te maken heeft, zou de afdeling Acquisitie & Metadata van de Bibliotheek UvA/HvA als vraagbaak en achterwacht moeten fungeren (product 1).
3. Begin met opname in de onderwijsrepository van materiaal waarop de docent en/of de UvA het auteursrecht heeft. Dat geldt dan zowel voor het geheel als voor alle onderdelen (illustraties, tekstfragmenten)¹⁵.

6 Vervolgstappen

De stuurgroep Verkenning Onderwijsrepository heeft naar aanleiding van bovenstaande bevindingen onderstaande besluiten genomen:

1. Er is besloten om in te zetten op implementatie van een onderwijsrepository voor early adopters in 2018, waar docenten op vrijwillige basis gebruik van kunnen maken. Hiertoe is het verkenningsproject tot eind 2017 verlengd met een derde fase (zie hiervoor [Faseplan 3](#)) en is een financiële reservering bij de EGOW UvA aangevraagd. Zie voor achterliggende informatie [Bijlage 10](#).

¹⁵ Achtergrond: Met dit materiaal mag namelijk vrijwel alles (bijv. ernaar linken, opnemen in de DLO, verkopen, gratis beschikbaar stellen en opnemen in een onderwijsrepository).

Met materiaal waarop de docent/UvA het auteursrecht niet heeft, mag (dankzij de onderwijsexceptie) ook vrij veel: in de les gebruiken, prive-kopie maken, thuis gebruiken ter voorbereiding op de lessen, ernaar linken, korte overnames, na extra toestemming & betaling: lange overnames. Maar juist **niet** opnemen in een onderwijsrepository, want de onderwijsexceptie veronderstelt gebruik door een docent voor zijn eigen studenten, en in een onderwijsrepository stel je het beschikbaar aan anderen.

2. Er is besloten om de belangrijkste aanbevelingen uit hoofdstuk 5 te borgen door bij de UCO een notitie *Borging Auteursrecht* in te dienen als bijlage bij de notitie *Open Onderwijs leermaterialen* van de OER werkgroep van CILT. Daarbij wordt alvast contact opgenomen met de directeur van het Canvas programma over 1. de relatie tussen de inrichting van Canvas en het in acht nemen van auteursrecht en 2. de relatie tussen het wel/niet aanbieden van Canvas Commons en onderhavig project.
3. Het besluit om DIV te laten uitzoeken of er wettelijke- en accreditatie- bewaartermijnen gelden voor onderwijsmateriaal en of de UvA/HvA hier eigen richtlijnen voor heeft, is inmiddels uitgevoerd. De universiteiten hebben destijds onderling besloten dat onderwijsmateriaal 7 jaar bewaard moet blijven. Zie voor achterliggende informatie [Bijlage 10](#).

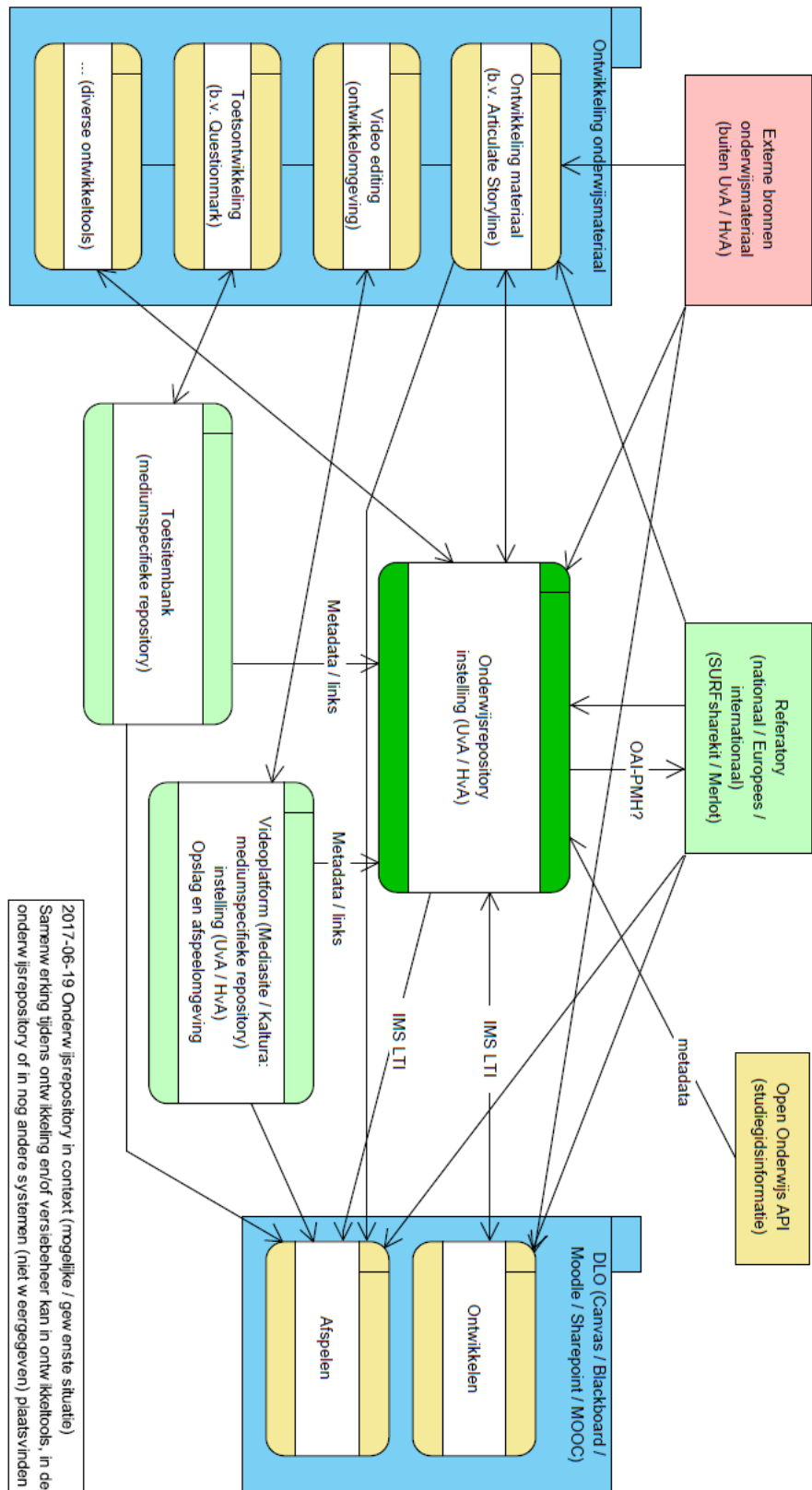
Voor de visie van docenten op open onderwijs(materiaal) dienen o.a. de resultaten van de recent uitgezette [OER enquête](#) meegenomen te worden¹⁶. Het betrekken van docenten en potentiële andere gebruikers verdient nadere aandacht, al valt dit in buiten de scope van dit verkenningsproject naar geschikte systemen. Dit onderdeel zou kunnen vallen onder een in gebruikname project dat parallel aan een implementatieproject van start zou kunnen gaan. Ook zal gekeken moeten worden wat de mogelijkheden en wensen van de HvA zijn voor implementatie van een (eigen?) onderwijsrepository.

¹⁶ Zie ook het hoofdstuk 'Praktijkvoorbeelden auteursrechtenissues bij docenten' in product 9: [Rapport auteursrechten onderwijsrepository](#)

7 Bijlage: Systeemvergelijking

	Beoordelingscriteria	Canvas Commons	SURFsharekit	Figshare	EdShare	PURE	Mediastite
1 Must have	Delen op verschillende niveau's	Ja, maar (open) delen kan alleen met personen met Canvas account (evt. gratis aan te maken)	Niet-open delen, alleen met andere SURFsharekit gebruikers	Ja	Ja? Details nog onbekend	Alleen open, dicht of eigen instelling, geen groepen mogelijk	Ja, precieze mogelijkheden nieuwe versie nog niet bekend
2 Must have	Inloggen via SURFconext/DLO en door externen	Inloggen via Canvas of met Free For Teachers account	Alleen via SURFconext	Inloggen via SURFconext	Inloggen via SURFconext mogelijk, details nog onbekend	Inloggen via SURFconext	Inloggen via SURFconext
3 Must have	Aansluitende metadatat profielen	Nee	Ja (NL-LOM)	Defaalt niet, maar custom velden mogelijk bij inrichten eigen instantie	Nee, maar custom mogelijkheden, details nog niet bekend	Nee	?
4 Must have	Kwaliteitsbeoordeling	Ja, review en aantal sterren	Nog niet bekend	Ja, details nog niet bekend	Nog onbekend	Nee	Onbekend
5 Must have	Versiebeheer	Nee, ook niet gepland	Gepland - roadmap 2018	Ja	Beperkt, details nog niet bekend	Nee	Ja, maar oude versies worden regelmatig verwijderd om te besparen op storagekosten
6 Must have	koppeling / integratie met LMS/DLO	Ja	Nog te ontwikkelen - op roadmap 2018	Nee, maar zelfbouw via API mogelijk	Nee? Zelfbouw via plugin waarschijnlijk mogelijk	Nee, maar zelfbouw via API mogelijk	Ja
7 Must have	Vastleggen rechten en eigenaar	Zeer beperkt, mogelijkheden voldoen niet aan eisen/wensen	Ja	Ja, waarschijnlijk is aangepaste inrichting nodig	Ja	Ja	Onbekend
	instellingsoverstijgende repository	Ja, wereldwijd voor Canvasgebruikers	Ja, nationaal voor deelnemende HO-instellingen	?	?	Mogelijk met Amsterdamse gebruikers	?
	Ontwikkeld als onderwijsrepository	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee
	Valdoet aan alle must have's	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Operationeel 6/2017	vanaf sept. 2018	vanaf eind 2018	Reeds beschikbaar als onderzoeksdata repository. Voor een onderwijsrepository zou een nieuwe installatie nodig zijn	Beschikbaar, eenmalige inrichting door aanbieder te doen.	Reeds beschikbaar als publicatie repository. Zou voor een onderwijsrepository een nieuwe installatie nodig zijn?	Vanaf september 2017 nieuwe versie beschikbaar
	Gezamenlijke UVA/HVA repository	Als HVA voor Canvas als LMS kiest (besluit derde kwartaal 2017)	Mogelijk omdat zowel universiteiten als hogescholen deelnemer kunnen zijn	De vraag is of dit mogelijk/wenselijk zou zijn.	Mogelijk	Mogelijk	Zelfde systeem, maar verschillende inrichtingen.
	kosten	Geen out of pocketkosten + inrichtingskosten. Opslagkosten?	10.500 per instelling per jaar out of pocketkosten + inrichtingskosten	Out of pocketkosten + ontwikkelkosten + inrichtingskosten. Aanbesteding nodig?	Eenmalige kosten GBP 12.750 + ontwikkelkosten + jaarlijkse kosten voor hosting en support of zelf hosten mogelijk		
	Nog in ontwikkeling		Ja, sterk. Veel ontwikkelwerk is voor 2018 gepland.				
	In gebruik bij anderen	UVA	Nederlandse hogescholen (nog geen universiteiten)	Universiteit Utrecht (pilot)	Open University, UK (oude versie), Glasgow Caledonian University, UK (nieuwe versie)	UVA/HVA	UVA/HVA
	Reactiesnelheid / professionaliteit bedrijf	?	6 à 7	8 à 9	5 à 6	?	?

8 Bijlage: Context onderwijsrepository en gerelateerde systemen

9 Bijlage : Uitgewerkte projectresultaten

9.1 Inventarisatie van het materiaal uit de drie facultaire projecten. **Product 1**

Voorkomende types onderwijsmateriaal van de drie pilot projecten ter opname in een onderwijsrepository:

- Websites
- Video's
 - Van YouTube
 - In Blackboard
 - Die op de webcolleges/StreamingMedia server staan
 - Op Dvd's
- Powerpoints
- Lesmethodes: boeken en Books (soms inclusief CD/DVD)
- Audiobestanden
 - Op de gedeelde netwerkschijf (in dit geval P:schijf)
 - Op CD
 - In RelanPRO (toets applicatie) als luisteroefening
- Diagnostische toets op gedeelde p-schijf
- Oefeningen in (toets)applicaties, waaronder Question Mark Perception (toet applicatie met blackboardkoppeling), Remindo (geen blackboardkoppeling) en hotpotatoes
- Oefeningen in Blackboard
- SCORM pakketjes
- Studiewijzer (word document)

Het volgende materiaal kwam niet voor bij de drie facultaire projecten, maar wordt wel verwacht in een toekomstige onderwijsrepository:

- Artikelen
 - open access
 - licentie bibliotheek
- (E-)Readers UB (/readers online)
- MOOC's
- Afbeeldingen
- Vragenlijsten (Qualtrix of i.d.)
- 3D modellen / Virtual reality / augmented reality

Aan het eind van het project zal een nader uitgewerkte tabel opgeleverd worden waarin de aard van het materiaal, de complexiteit en de huidige herkomst vermeld staat.

9.2 Metadata. **Product 2-3, 10**

9.2.1 Metadata standaard

NL-LOM lijkt de meest logische keuze voor de te gebruiken metadatastandaard in de onderwijsrepository, gezien de verplichting van het Forum Standaardisatie (noot/link) en het feit dat binnen NL-LOM ook metadata-elementen uit de internationale IEEE-LOM standaard gebruikt kunnen worden. De MLR, ook voortkomend uit IEEE-LOM zou een alternatief kunnen zijn, maar wordt nog (te) weinig toegepast.

De vraag of de meer eenvoudige Dublin Core standaard aangevuld met enkele onderwijsspecifieke elementen toch zou kunnen worden toegepast, zal in de komende fase 3 nogaan bod komen.

9.2.2 Metadatamodel (minimaal formaat)

General: algemene informatie die het leerobject als geheel beschrijft, waaronder titel en beschrijving

- Title: als er geen echte titel is, bijv. als de titel niet zichtbaar op het digitale document staat, probeer dan een titel samen te stellen uit onderwerp en inhoud.
- Language (general): taal van het document. Als je Engels leert en de instructie is in het Nederlands dan neem je hier Nederlands op als taal.
- Description: Niet voor ieder leerobject is een omschrijving logisch maar wordt wel veelvuldig gebruikt dus sterk aanbevolen. Hierin geef je een omschrijving van het leermiddel in vrije tekst waardoor de gebruiker een waardeoordeel over het leermiddel kan vormen.

Technical: de technische vereisten en technische kenmerken van het leerobject.

- Format: kies hierbij uit een lijst met standaard formuleringen voor de verschillende materiaaltypen, bijv. tekst/html, video quicktime.
- Location: url/link naar de plek waar het object staat.
- Duration: bij MOOCs, YouTube video's de duur van de opname.

Lifecycle: in de categorie lifecycle worden de kenmerken gegroepeerd die samenhangen met de geschiedenis en de huidige toestand van het leerobject en van die welke dit leerobject gedurende zijn ontstaansgeschiedenis hebben beïnvloed zoals de versie van het object maar ook auteur of editor.

- Contribute: naam van auteur of organisatie.
- Role: benoem hier wat de rol is van de contributor aan dit document i.e. author, editor, regisseur.
- Date

Rights: de intellectuele eigendomsrechten gegroepeerd en de voorwaarden waaronder het leerobject mag worden gebruikt.

- Description: Bevat een omschrijving van de op het materiaal van toepassing zijnde licentie en/of beperkingen. Mag ook een URL bevatten naar bijvoorbeeld de betreffende Creative Commons
- Copyright and other restrictions: In dit element wordt aangegeven of het gebruik van de educatieve content auteursrechtelijk beschermd is, dan wel of andere beperkingen van toepassing zijn. Hierin kun je alleen een YES of NO invullen of welke creative commons licentie van toepassing is.

Classification: voorgedefinieerde classificaties waarmee het leerobject vanuit een bepaald perspectief kan worden beschreven. Hierin kan het vakgebied / leergebied worden ingevoerd.

- Keyword: hierin vul je de faculteit en/of de naam van de studie als genoemd in de studiegids (bijv. Economie en Bedrijfskunde: accountancy and control) en eventueel het vakgebied.
- Purpose: vul hier standaard in discipline en vakgebied, alsook doelgroep

Relation: hierin staan de relaties gedefinieerd tussen dit leerobject en andere leerobjecten, voor zover die er zijn.

- Kind: vul hier in wat het type relatie is met een ander object. Standaard vocabulaire: has part / is part of. Gestandaardiseerd
- Resource: het leerobject waarnaar verwezen wordt

Meta-metadata: informatie over de metadata-instantie zelf (in plaats van over het leerobject dat door de metadata-instantie beschreven wordt).

- **Contribute:** De persoon of organisatie die heeft bijgedragen aan de huidige versie van deze metadata-instantie
- **Role:** Soort bijdrage (bijvoorbeeld creator)
- **Date:** Datum waarop metadata instantie is beschreven

Educational: onderwijs technische en pedagogisch-didactische kenmerken van het leerobject.

- **Learning resource type:** beschrijving van soort leermateriaal, bijv. examen, oefening, open opdracht)
- **Language:** de natuurlijke taal van de beoogde gebruiker. Een leerobject in het Frans bedoeld voor Nederlandse studenten krijgt bij General als language Frans en hier als language Nederlands

Annotation: bevat opmerkingen bij het didactisch gebruik van dit leerobject, alsmede informatie over wanneer en door wie de opmerkingen zijn gemaakt. Deze categorie stelt onderwijsgeevenden in staat hun waardering van leerobjecten, hun suggesties voor het gebruik ervan, etc. met anderen te delen.

Van bovengenoemde metadata is alleen het veld annotation optioneel. De overige velden bevatten elementen die verplicht zijn of ingevuld moeten worden indien van toepassing.

Er is afgezien van een beschrijving van het maximale formaat. Alle NL-LOM en IEEE-LOM categorieën kunnen gebruikt worden, en dat zijn er nogal wat. Een conclusie die hiermee samenhangt is dat docenten als ze materiaal willen opnemen in de onderwijsrepository en bijv. velden missen, bij de afdeling Acquisitie & Metadata van de Bibliotheek (MetadataInformatiePunt) terecht zouden moeten kunnen.

9.2.3 Voorbeeldbeschrijvingen

Voor een aantal voorkomende en te verwachten materiaaltypen (zie [paragraaf 3.1](#)) zijn voorbeeldbeschrijving gemaakt op basis van de IEEE-LOM standaard¹⁷. Het beschreven materiaal is afkomstig uit de drie facultaire projecten. Twee voorbeelden zijn toegevoegd om een indruk van een objectbeschrijving (website en video) te geven:

Voorbeeldbeschrijving van een **website**

General

- Title: ECGpedia
- Description: Een gratis ECG cursus en tekstboek waaraan iedereen kan bijdragen, speciaal voor artsen, verpleegkundigen en studenten.
- Language: Nederlands

Technical

- Format: html website Location: <https://nl.ecgpedia.org/wiki/Hoofdpagina>

Rights

- Description: creative commons
- Copyrights and other restrictions: cc by-nc-sa

Classification

- Purpose: Discipline
- Keyword: Medicine: [naam opleiding zoals genoemd in studiewijzer]

Voorbeeldbeschrijving van een **video**

General

¹⁷ Bij gebrek aan voorbeelden op basis van NL-LOM is uitgeweken naar voorbeelden van IEEE-LOM beschrijvingen, de standaard waarvan NL-LOM een afgeleide is.

- Title: Exploring data : exploring data : cases variables and levels of measurement
- Description: College over basic statistics
- Language: Engels
- Keywords: Basic statistics

Technical

- Format: Video/quicktime Location: <http://webcolleges.uva.nl/Mediasite/Catalog/Full/ae544eee4ece4d8588d3673fbbfc700e21>
- Duration: 7 minutes 30 seconds

Lifecycle

- Contribute: Universiteit van Amsterdam [of naam van docent]
- Role: Editor [of professor]

Rights

- Description: Creative commons
- Copyrights and other descriptions: cc by

Classification

- Purpose: Discipline
- Keyword: Economics: economis and busines economics

9.2.4 *Complexe objecten*

Nadere keuzes over het beschrijven van complexe / samengestelde objecten moeten in het vervolgtraject gemaakt worden. Denk bijv. aan een samengestelde website waar sommige onderdelen copyright vrij zijn en andere niet. Is het dan zinvol de copyright vrije onderdelen apart te beschrijven opdat de meest beperkende auteursrechten binnen het gehele object niet bepalend zijn voor de open onderdelen?

9.2.5 *Automatische metadatering*

Een onderwijsrepository zal qua metadatering tijd vergen van docenten en andere gebruikers. Immers hoe verfijnder de metadata, hoe beter er gezocht/gevonden, beheerd, gedeeld en gerapporteerd kan worden.

Gebruiksvriendelijkheid, ook op het gebied van metadata, zal een belangrijke rol spelen bij de adoptie van een onderwijsrepository. Er zijn mogelijkheden de metadatering te vergemakkelijken door koppelingen te leggen met bestaande bronbestanden. Denk hierbij aan bronbestanden voor de studiegids: opleidingen, vakken etc.¹⁸. De Open Onderwijs API zal de weg zijn om de studiegidsinformatie op te halen. Bij SURFsharekit wordt hiermee al geëxperimenteerd en bij de UvA/HvA is de OO API al deels gevuld. Hoewel de studiegidsinformatie er nu nog niet inzit, zou het onderwijsrepository project een goede reden kunnen zijn om deze wel toe te voegen¹⁹.

9.3 **Auteursrecht. Product 4, 9-10**

Tijdens de inventarisatie van het materiaal (zie [rapport product 1](#)) van de drie faculteiten vielen de auteursrechtelijke belemmeringen (en overtredingen) op. Vaak bleek het auteursrecht moeilijk of niet te achterhalen, zelfs niet bij eigen UvA materiaal. Soms stond het copyright niet duidelijk aangegeven. Vaak riepen de auteursrechten vragen op. Zo stonden bijv. auteursrechtelijke voorwaarden in lange teksten met kleine lettertjes beschreven in het Spaans. Of rees de vraag hoe er omgegaan zou moeten worden met de rechten van (tijdelijk?) open taalverwervingsmateriaal van TV5 dat altijd na 2 weken van de TV5 website werd gehaald. Mag dit gedownload materiaal juridisch gezien nog gebruikt worden? Een punt van aandacht is dat er veel websites bestaan die op hun beurt veel materiaal gebruiken van andere websites. Hierbij kan het zijn dat de website een cc-

¹⁸ Het zou kunnen dat dit niet mogelijk is. Destijds waren er problemen omdat er met verschillende versies van de studiegids gewerkt werd die gebaseerd waren op verschillende bronbestanden (sic).

¹⁹ Tom Kuipers (ICTS) heeft een concrete vraag nodig (zoals die nu komt uit het onderwijsrepository project) om de OO API verder te kunnen vullen.

licentie heeft, terwijl een video op de website van YouTube afkomstig is en daar een andere licentie aan hangt.

Kortom, auteursrechten vormen een ware uitdaging bij (her)gebruik, opslag en delen van onderwijsmateriaal, los van het wel/niet implementeren van een onderwijsrepository.

Voor product 4 is per facultair project per materiaaltipe gekeken naar de auteursrechten. Enkele algemene conclusies die naar voren kwamen:

- Het valt op dat veel (eigen) materiaal op Blackboard en op de webcollege servers geen auteursrechtelijke gegevens bevat, noch dat aangegeven staat onder welke licentie het materiaal gedeeld kan worden.
- Bij boeken ligt het auteursrecht vrijwel altijd bij de uitgever. Dit materiaal kan dus niet opgenomen worden. Wel kan er naar gelinkt worden (referatory). Linken is ook een alternatief Dit geldt evenzeer voor websites en YouTube²⁰ filmpjes waarvan het auteursrecht onbekend is en een licentie ontbreekt.
- Bij UvA webcolleges is de UvA altijd (mede) auteursrechthebbende.
- Van de 60 voorkomende websites hadden er 5 een cc-licentie. Websites zonder rechtenvermelding kunnen niet opgenomen worden. Er kan wel naar gelinkt worden (referatory).
- Let op de beperkende²¹ voorwaarden van het YouTube platform bij plaatsing van eigen materiaal. Het zou het beste zijn als het videomateriaal op één plek binnen de eigen instelling geplaatst zou worden (in feite een afzonderlijke video repository). Dit gebeurt nu niet omdat het huidige systeem van Mediasite niet in alle opzichten als toereikend wordt ervaren.
- Powerpoints bevatten veelal materiaal van derden zonder dat er rekening is gehouden met het auteursrecht. Dergelijke powerpoints kunnen daarom niet opgenomen worden. Let op: een auteursrechten check op powerpoints is zeer arbeidsintensief.

9.4 Onderwijsrepository systemen. Product 6 en 11

In de keten van ontwikkeling van onderwijsmateriaal tot gebruik in een cursus kunnen verschillende systemen / functionaliteiten worden onderscheiden:

9.4.1 Context

1. Ontwikkelomgeving: ontwikkeling en samenvoegen van onderdelen. De ontwikkelomgeving kan uit een verzameling van meerdere tools en systemen en een bepaalde workflow bestaan (bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van videomateriaal). Tools voor het ontwikkelen van materiaal zijn zeer divers.
2. Samenwerk omgeving: wanneer in teamverband ontwikkeld wordt, kan dit relevant zijn.
3. Versiebeheersysteem: met name bij ontwikkeling in teamverband kan dit een belangrijke rol spelen. Deze functionaliteit kan in 2. of 1. geïntegreerd zijn.
4. Publicatieomgeving / uitleveromgeving: eenvoudig materiaal kan direct in een LMS worden afgespeeld en heeft een dergelijke omgeving niet nodig, maar op het moment dat bijvoorbeeld interactie met een server vereist is of in het geval van streaming media, kan het wenselijk of noodzakelijk zijn hiervoor een aparte omgeving in te zetten. Voorbeelden zijn <http://streamingmedia.uva.nl/> of YouTube.
5. Domein-specifieke of instellingsrepository: opslag en delen van materiaal binnen specifieke groepen.
6. Algemene onderwijsrepository / referatory: met een breed publiek delen van materialen in een algemene onderwijsrepository en/of referatory. Een referatory is een repository waarin de objecten zelf niet worden opgeslagen, maar waarin alleen verwezen wordt naar het materiaal d.m.v. weblinks, waarbij wel metadata over de objecten in de referatory wordt opgeslagen.

²⁰ Nadere [informatie](#) over YouTube en auteursrecht

²¹ Begrijpend wil in dit kader ook zeggen dat je rechten weggeeft en dat de CC variant de meest ruime vorm is.

7. Digitale leeromgeving (DLO) / Learning Management System (LMS) / cursusplatform: de omgeving waarin het materiaal daadwerkelijk gebruikt wordt in een cursus.

Zie voor een visuele weergave van de onderlinge relaties [Bijlage 8](#)

De focus van het project lag op punt 5. en 6. Afhankelijk van de wensen van de drie facultaire pilotprojecten, is er ook gekeken naar ingebouwde mogelijkheden van samenwerken bij ontwikkelen, naar versiebeheer en naar de publicatie/uitleveromgeving. Onderzoek naar geschiktheid van afzonderlijke systemen voor 2., 3. en 4. viel buiten de scope van het project. Ontwikkelomgevingen en LMS'en zijn ook buiten beschouwing gebleven.

9.4.2 Systemen

De volgende systemen zijn uit de inventarisatie naar voren gekomen als kandidaten die interessant genoeg waren om nader te onderzoeken:

- Canvas Commons
- figshare
- SURFsharekit
- Wikiwijs
- OSF (Open Science Framework)
- Merlot
- Equella
- PURE
- Open source oplossingen:
 - EdShare (EPrints for Education)
 - Omeka
 - DSpace
 - Islandora
 - Fedora
 - Hydra-in-a-box
 - Media-Wiki
 - Merlot
 - Equella

9.4.3 Nader onderzoek en test geselecteerde systemen

De systemen die voortkwamen uit product 6 zijn middels een quickscan getoetst aan de must have's die uit de inventarisatie van de functionele eisen en wensen (zie [paragraaf 3.4](#)) naar voren kwamen. De vier hierna volgende systemen zijn overgebleven en verder onderzocht:

Canvas Commons, figshare²², SURFsharekit, EdShare.

Daarnaast is nog gekeken naar Mediasite, het bij de UvA en HvA in gebruik zijnde video platform/repository. Geïnspireerd door het project van de FEB dat bestaat uit videomateriaal groeide langzaam het bewustzijn dat streaming media een verhaal apart is (afspeelomgeving, versiebeheer) binnen een onderwijsrepository.

9.4.4 Algemene conclusies

1. Momenteel is er geen systeem beschikbaar dat aan alle door de facultaire pilotprojecten gestelde eisen en adviezen vanuit de architectuur community voldoet, en zeker geen systeem dat aan alle (of een groot deel van de) wensen voldoet.
2. De meest kansrijke systemen zijn figshare, SURFsharekit en EdShare. Aan alle drie deze

²² OSF en figshare hebben voor een groot deel overlappende functionaliteit, maar omdat figshare meer mogelijkheden heeft op het gebied van metadata en ook al in gebruik is bij de UvA/HvA, is er voor gekozen om in eerste instantie figshare nader te bekijken.

- systemen zijn echter kosten verbonden (zie [Bijlage 7](#)).
3. Canvas Commons zou als onderdeel van Canvas niet tot extra kosten leiden, en is goed geïntegreerd met Canvas. De grootste nadelen zijn dat er slechts zeer beperkte metadata ingevuld kan worden en dat het profiel ook niet aansluit bij de situatie in Nederland, waardoor niet voldaan kan worden aan een aantal eisen van de pilotprojecten en de adviezen vanuit de architectuur community. Andere grote nadelen zijn het ontbreken van de mogelijkheid om open materiaal echt open te publiceren (alleen toegankelijk voor personen met een Canvas-account) en het gebrek aan toegang tot de content op een andere manier dan via Canvas Commons.
 4. Figshare is interessant omdat het een volwassen systeem is en aan vrij veel eisen voldoet en voor RDM al in gebruik is bij de UvA en HvA. Nadelen zijn de kosten voor een extra instantie die waarschijnlijk aanzienlijk zullen zijn (hoogte onbekend) en omdat figshare niet als onderwijsrepository is bedoeld, zal er extra werk in configuratie en koppelingen gaan zitten. Met name een koppeling met de DLO/LMS ontbreekt.
 5. SURFsharekit ziet er veelbelovend uit, maar mist nog belangrijke functionaliteit die naar verwachting in 2018 ontwikkeld zal worden. Een groot nadeel is dat wanneer materiaal niet-openbaar gedeeld wordt, dit alleen kan met andere deelnemers van SURFsharekit, wat op dit moment een flink aantal hogescholen is. Ook is het systeem momenteel nog niet in gebruik bij de UvA/HvA en zijn er kosten aan deelname verbonden (€10.500 per jaar per instelling).
 6. EdShare is een andere interessante optie. Dit is een repository die gebaseerd is op EPrints (open source). EdShare is niet open source en er zijn eenmalige kosten aan verbonden om een repository op te zetten. Het is nog onduidelijk hoeveel werk er aan verdere koppelingen en onderhoud / beheer nodig zou zijn. Belangrijke nadelen zijn het ontbreken van een koppeling met digitale leeromgevingen en beperkingen aan de metadataprofielen. Hoe de situatie is bij de nieuwste versie is niet duidelijk, EdShare heeft geen testomgeving of goede documentatie beschikbaar, wat op zichzelf ook een groot nadeel is.

Voor een schematisch overzicht in hoeverre de nader bekeken systemen voldoen aan o.a. de must have's, zie [Bijlage 7](#).

9.4.5 Selectie systeem

Uit alle bovengenoemde conclusies dient afgeleid te worden dat als er nu, ondanks conclusie 1, gekozen zou moeten worden voor een repository systeem, figshare het meest geschikte systeem zou zijn. Behalve mogelijk de kosten is een nadeel dat figshare niet als onderwijsrepository bedoeld is, waardoor o.a. specifieke functionaliteit op het gebied van de integratie met leeromgevingen en ondersteuning van bestandsformaten van cursussen en toetsvragen ontbreekt. Extra ontwikkelwerk zou dit nadeel kunnen ondervangen, maar de kosten weer doen toenemen.

Indien de keuze om gegronde redenen nog uitgesteld zou worden, kunnen onderstaande werkzaamheden, die de projectgroep van belang acht, alsnog uitgevoerd worden:

- Meer rond figshare uitzoeken (er is al een demo door de Nederlandse figshare vertegenwoordiger ingepland). Ook zal het zinvol zijn om weer met Utrecht (pilot figshare) om de tafel te gaan zitten.
- Een werkreis naar Glasgow, Milton Keynes (Open University) en Londen (JISC) in te plannen om concrete informatie over EdShare boven tafel te krijgen, al zijn er geen duidelijke aanwijzingen dat EdShare meerwaarde biedt t.o.v. figshare (hoewel dat bij gebrek aan documentatie en/of een testversie niet zeker is - wat op zich ook al weer een nadeel is). De lagere kosten van EdShare zouden nog wel een argument kunnen zijn.
- Met het hele SURFsharekit team kennismaken en een beeld proberen te krijgen hoe hard de afspraken zijn m.b.t. de in 2018 geplande functionaliteit. Als SURFsharekit de

verwachtingen waarmaakt, biedt dit op termijn (verwacht eind 2018) een beter passende oplossing dan figshare.

- Het eindrapport delen met het Canvas projectteam en bespreken of er nog rek zit bij Canvas om extra repository functionaliteit te ontwikkelen.

9.4.6 Streaming media

Video en in mindere mate audiomateriaal is een belangrijke categorie binnen onderwijsmateriaal. Het ontwikkelen, beheren en afspelen van videomateriaal stelt speciale eisen aan de betrokken systemen, zowel op het gebied van hardware als software. Videomateriaal kan veel opslagruimte vereisen en voor het afspelen zijn gespecialiseerde systemen wenselijk (denk aan automatisch leveren van verschillende kwaliteit / bandbreedte / videoformaat afhankelijk van internetverbinding en afspeel device). Dit zorgt voor extra complexiteit in het werken met videomateriaal en zorgt ervoor dat het niet wenselijk is dit materiaal rechtstreeks in een algemene repository op te slaan of af te spelen. In DLO's is het meestal mogelijk videomateriaal op te slaan en af te spelen, maar de technische mogelijkheden zijn over het algemeen beperkt. Ook kan het wenselijk zijn vanwege opslagkosten ervoor te kiezen videomateriaal in daarvoor gespecialiseerde systemen op te slaan.

Het onderzoeken van videoplatforms viel buiten de scope van dit project, maar vanwege het belang voor het project (o.a. FEB) is naar de Mediasite, Kaltura, YouTube en Vimeo platforms gekeken²³.

Mediasite is in gebruik bij de UvA en HvA. Bij de UvA is momenteel nog een oudere versie in gebruik. Gepland is dat in september zowel de UvA als de HvA naar versie 7 geüpgraded zullen zijn, wat een flinke verbetering in functionaliteit zal betekenen.

Mediasite wordt zowel voor het opnemen van colleges gebruikt als voor videomateriaal van gebruikers (docenten, studenten, onderzoekers). Er zijn koppelingen voor Canvas en Sharepoint beschikbaar. In principe is er ook (beperkt) versiebeheer, maar in de praktijk worden oude versies verwijderd om te besparen op opslagkosten. Er zijn beperkte mogelijkheden voor het delen van videomateriaal in groepen, waarbij er ook beperkte bewerkingsmogelijkheden zijn. Het is momenteel niet mogelijk personen van buiten de instelling toegang te geven tot content die niet openbaar gedeeld is. Voor het opnemen van colleges wordt bij de UvA gewerkt aan een koppeling met MyTimeTable.

Het is de bedoeling nog samen met FEB naar het betreffende materiaal op het huidige OSF platform te kijken om een specifiek beeld te krijgen van de beheer problematiek van het videomateriaal.

9.5 [Productbeschrijvingen](#) en productresultaten

9.5.1 *Producten fase 1*

Product 1. Inventarisatie content FGW, FEB, AMC

- [Rapportage](#)
- [Bronbestand \(Excel\) Onderwijsmateriaal geclusterd](#)

Product 2. [Inventarisatie metadatastandaarden](#)

Product 3. Zie fase 2

Product 4. [Inventarisatie auteursrechten content FGW, FEB, AMC](#)

Product 5. [Inventarisatie functionele eisen en wensen](#)

Product 6. [Inventarisatie in aanmerking komende systemen](#)

Product 7. [Inventarisatie binnen de UvA/HvA in gebruik zijnde cursusplatforms](#)

Product 8. [Inventarisatie koppelingen in gebruik zijnde DLO's en cursusplatforms](#)

²³ In dit kader is ook gesproken met Abdullah Geels, functioneel beheerder streaming media HvA.

9.5.2 Producten fase 2

Product 3. [Vastgestelde metadata categorieën](#) samen met product 10. [Aanzet tot handleiding metadata](#)

Product 9. [Rapport auteursrechten onderwijsrepository](#)

Product 10. [Aanzet tot handleiding auteursrecht](#) (zie ook [product 3+10](#))

Product 11. [Selectie van systemen](#)

Product 12. Eindrapportage

Product 13. Kennisdisseminatie.

Product 14. Projectkaart implementatieproject.

Is afhankelijk van het besluit van de stuurgroep over vervolgstappen.

9.5.3 PSA check

[PSA Light P886 – Verkenning onderwijsrepository 0.2](#)

Nb. de links verwijzen naar de projectsite en samenwerkingsomgeving van het project *Verkenning Onderwijsrepository* op HUB, het intranet van de Bibliotheek UvA/HvA in Sharepoint2013.

10 Bijlage: Achtergrond bij de vervolgstappen

10.1 Drie scenario's bij de keuze voor een onderwijsrepository

Om een keuze te kunnen maken om nu wel / (nog) niet een onderwijsrepository te gaan implementeren, zijn drie opties geformuleerd:

- A. Nu inrichten van een organisatiebrede, niet verplichte onderwijsrepository²⁴ die stapvoets in gebruik wordt genomen door enkele voorlopers²⁵. De systeemkeuze zou dan op figshare vallen omdat dat op dit moment het meest voldragen systeem is (terwijl Sharekit wellicht eind 2018 een passender oplossing biedt).
Specifieke oplossingen zoeken voor materiaal dat niet past binnen deze optie (vb. FEB).
- B. Voorlopig geen repository inrichten omdat geen van de systemen aan alle must have's voldoet. De beslissing uitstellen en een derde projectfase inlassen om meer praktische kennis te vergaren over de 3 potentiële systemen + Canvas en hun beoogde ontwikkeling. Als SURFsharekit de verwachtingen waarmaakt, biedt dit op termijn (verwacht eind 2018) een beter passende oplossing dan figshare.
Een impactanalyse voor de bibliotheek en de hele organisatie behoort ook tot de mogelijkheden. Er wordt een nieuwe stuurgroep bijeenkomst georganiseerd eind november 2017. Er vindt geen décharge plaats van het projectteam.
- C. Het idee van een onderwijsrepository laten varen omdat het een te grote uitdaging en belasting vormt voor de organisatie en er andere prioriteiten zijn. De keuze om een voortrekkersrol te spelen wordt overgelaten aan collega universiteiten.

Bij bovenstaande scenario's dient door de stuurgroep vooral gekeken te worden wat op dit moment realistisch, wenselijk en haalbaar is binnen de UvA en HvA context in 2017/18. Het projectteam adviseert te kiezen voor optie optie B. Met het opzetten van een onderwijsrepository begeeft de UvA zich op pioniersterrein. Kansen voor een goede voorbereiding moeten dan vooral aangegrepen worden.

	Risico analyse in gebruikname onderwijsrepository	Kans	Impact	Tegenmaatregelen
1	Weerstand bij docenten vanwege tijdsinvestering	100%	Hoog	1. Onderwijsrepository is vrijwillig, faciliteert. 2. Auteursrechten uitbesteden aan Bibliotheek
2	Weerstand bij docenten vanwege centrale bemoeienis met onderwijsmateriaal	60%	Midden	Nationaal 'open onderwijs' beleid benadrukken open access
3	Weerstand bij docenten vanwege ontbrekend gebruiksgemak	80%	Hoog	Door koppeling met bronsystemen (bijv. studiegids) kan er semi-automatisch gemeta-dateerd worden.
4	Auteursrechten worden waar mogelijk genegeerd door docenten	40%	Midden	Auteursrechten uitbesteden aan Bibliotheek. Dan is wel formatieuitbreiding nodig.
5	Er is nog geen geschikt/optimaal onderwijs repository systeem	80%	Hoog	Stapsgewijze, langzame invoering van een onderwijsrepository. De verwachting is dat de systemen zich zullen ontwikkelen.
6	Er is nog geen auteursrecht- en open onderwijsbeleid, licentie bepaling heeft bij de UvA nog niet plaatsgevonden en is bij de HvA nog niet gecommuniceerd	100%	Hoog	Stapsgewijze, langzame invoering onderwijsrepository. Ondertussen beleid formuleren en communiceren.

²⁴ Of er een aparte of gemeenschappelijke UvA/HvA onderwijsrepository zou moeten komen is mede afhankelijk van het gekozen repository systeem en van de DLO keuze van de HvA eind 2017.

²⁵ Hier wordt dus welbewust een discipline-/vak-, facultaire repository of alleen een referatory buiten beschouwing gelaten.

10.2 Wettelijke- en accreditatie bewaartermijnen voor onderwijsmateriaal

Via DIV²⁶ is informatie verkregen over wettelijke - en accreditatie bewaartermijnen van onderwijsmateriaal.

De universiteiten hebben onderling besloten om onderwijsmateriaal minimaal 7 jaar (en langer indien zij dit wensen²⁷) te bewaren in verband met de accreditatie rondes aangezien het *Basiselectiedocument voor Universiteiten* (BSD)²⁸ waar de bewaartermijnen in staan, hier voor onderwijsmateriaal niet duidelijk over is. Die 7 jaar wordt ook vermeld in de *Selectielijst voor Hogescholen 2016*, zie het onderstaande overzicht²⁹.

Nummer	50
Kernomschrijving	Onderwijseenheden
Proces	Het verzorgen van onderwijseenheden (cursussen)
Actor	Bestuur van de organisatorische eenheid
Grondslag	WHW art. 7.3
Archiefbescheiden	Evaluatie; Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van eindkwalificaties, leerdoelen, werkvorm(en), wijze van toetsing, literatuur (verplicht/aanbevolen), docent en studiepunten; een representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal
Waardering	V 7 jaar na afronding
Andere waardering	Niet doorgegaan V 1 jaar
Soort waardering	Minimaal
Opmerkingen	Dossiers van onderwijseenheden kunnen van belang zijn voor accreditatie. Om deze reden is een waardering van minimaal zeven jaar aangehouden, in aansluiting op de bewaartermijn voor archiefbescheiden voortkomend uit de voorbereiding en evaluatie van tentamens. Als archiefbescheiden in uitgegaan van de beschrijving door de NVAO.

In de *Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek* (WHW) zelf staan geen bewaartermijnen. De HvA is een stichting en valt niet onder de archiefwet, terwijl de UvA semi-overheid is en wel aan de archiefwet moet voldoen. Bewaartermijnen voor de UvA liggen in voornoemd *BSD*, maar dat is niet duidelijk waar het gaat om onderwijsmateriaal.

Wat precies onder onderwijsmateriaal verstaan wordt, is niet duidelijk omschreven in het *BSD* noch in de *Selectielijst voor hogescholen*, maar is wel degelijk af te leiden³⁰: cursushandleiding; reader; artikel; dictaat; presentatie; evaluatie, toetsmateriaal.

Voor de UvA zou de DIV graag van een aantal opleidingen onderwijsmateriaal langer dan 7 jaar willen bewaren vanuit cultureel historisch oogpunt (bijv. om te zien hoe een vakgebied zich ontwikkeld heeft). Hier zou een onderwijsrepository ook bij kunnen faciliteren.

De *Selectielijst voor hogescholen* is erg gericht op hoe lang iets bewaard moet worden vanuit bewijsvoering perspectief (accreditatie, bekostiging, etc). Het idee dat archief cultuur- historische waarde heeft speelt (vooralsnog) bij hogescholen niet.

²⁶ Eveline Bregonje, mail 12 juli en 14 juli aan Henriette Reerink.

²⁷ De universiteit van Delft bijv. bewaart alle readers, omdat de TU die collectie al vanaf het begin af aan heeft (hoe dit copyright technisch is geregeld, is niet duidelijk).

²⁸ Basiselectiedocument Wetenschappelijk Onderwijs 1985-. Instrument voor de selectie -ter vernietiging dan wel blijvende bewaring- van de administratieve neerslag van de zorgdragers openbare en bijzondere universiteiten op het beleidsterrein wetenschappelijk onderwijs over de periode 1985. Vastgestelde versie augustus 2009.

²⁹ Selectielijst voor de administratieve neerslag van de openbaar gezagtaken en niet-publiekrechtelijke werkprocessen van Nederlandse hogescholen. Actualisatie 2016. P.33.

³⁰ De selectielijst Hogescholen uit 2012 geeft een opsomming (Cursushandleiding; Reader; Artikel; Dictaat; Presentatie; Evaluatie), terwijl die uit 2016 het omschrijft. Bij een vergelijking van de lijst van 2016 en 2012 gaat het ws. om dezelfde documenten. Toetsmateriaal valt hier ws. ook onder.